

Produsele software de detectare a plagiatului: analiză din perspectiva principiilor interdisciplinarității

Natalia Burlacu¹, conf. univ. dr.; Silviu Dan Irimiciuc², student

(1) Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău,
Facultatea Științe ale Educației și Informatică, catedra Informatică și Matematică, Rep.
Moldova, NatBurlacu[at]hotmail.com

(2) Universitatea Danubius din Galați, Facultatea de Drept, Romania
silviudanirimiciuc[at]gmail.com

Abstract

Autorii prezentului articol scot în evidență și analizează unele aspecte utilitare, dar pe alocuri și controversate, ale produselor software de detectare a plagiatului puse în aplicare în instituțiile sistemului universitar din diverse țări ale lumii din perspectiva principiilor interdisciplinarității.

1. Introducere în semnificația noțiunii de plagiat

Majoritatea dintre noi asociază plagiatul cu copierea lucrării altcuiva și / sau împrumutarea ideilor originale ale altor persoane, deși termeni precum „copierea” și „împrumutul” pot să mascheze gravitatea infracțiunii.

Conform dicționarului online *Merriam-Webster* „plagiat” înseamnă: „[...] să fure și să treacă (ideile sau cuvintele altcuiva) ca fiind proprii; să folosească (producția altuia) fără a-i credita sursa; să comită furt literar; să prezinte ca o idee nouă sau originală derivată dintr-o sursă existentă”¹.

Din cele prezentate anterior observăm că ideea de plagiarism, după *Merriam-Webster*, este mai generală și devansează conceptul de furt (se presupune că susnumita acțiune poate avea loc doar în condițiile existenței proprietății asupra unui bun) către cea de punere în aplicare a acestuia (de utilizare a unui produs al activității, de orice natură (artistică și / sau științifică), a altcuiva într-un fel nu obligatoriu relaționat unor drepturi de proprietate): „*Plagiarize: to use the words or ideas of another person as if they were your own words or ideas*”¹.

Vis-a-vis de termenul de plagiat Larousse online oferă explicația ce urmează: „*Acte de quelqu'un qui, dans le domaine artistique ou littéraire, donne pour sien ce qu'il a pris à l'œuvre d'un autre*”², idee care fiind tradusă din franceză ne duce mai mult spre domeniile: artistic și literar.

Dex on-line listează circa 15 definiții a noțiunii de plagiat, printre care figurează și cele ce urmează: (1.) „*PLAGIÁ, plagiez, vb. I. Tranz. A-și însuși, a copia total sau parțial ideile, operele etc. cuiva, prezentându-le drept creații personale; a comite un furt literar, artistic sau științific.*

¹ Definition of plagiarism, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/plagiarism>, accesat 15.09.2017

² Dictionnaire de francais Larousse, <http://www.larousse.fr/dictionnaires/francais/plagiat/61301?q=plagiat#60896>, accesat 15.09.2017

[Pr.: -gi-a] – Din fr. *Plagier*; (2) *PLAGIÁ*, plagiez, vb. I. Tranz. A-și însuși idei din scrierile altora păstrând forma lor originală și prezentându-le drept creații personale; (3) *PLAGIÁT* (< *plagia*) s. n. Însușirea fără drept a calității de autor al unei opere științifice, literare, muzicale, de artă plastică ori a oricărei opere de creație intelectuală. Noțiunea de p. include nu numai însușirea textului, dar și a ideilor altui autor, fără a-l cita, și prezentarea lor drept creații personale. P. reprezintă o infracțiune”³.

După Virgil Iordache cuvântul a plagia are două sensuri în limba română: „(1.) A plagia din punct de vedere al procesului de producție în organizații academice. Acest tip de plagiat este asociat domeniului care cuprinde științele în sensul cel mai larg al cuvântului. (2.) A plagia din punct de vedere al drepturilor de autor. Acest tip de plagiat este asociat îndeosebi producției artistice și literare, care duce la existența unor drepturi de autor din care autorii acestor creații își obțin veniturile” [11].

Altfel spus, plagiatul este un act de fraudă care implică atât furtul muncii altcuiva, cât și minciuna despre el după aceea.

2. Programe anti plagiat: principii de funcționare și exemple

Extensiunea fenomenului de plagiat a generat și tendința de prevenire a acestuia care, la rândul său, trezind interesul dezvoltatorilor de software, a adus la încercarea de a conceptualiza variate produse program de detectare a plagiatului în diverse colțuri ale lumii. Vorbind despre principiile de funcționare ale sistemelor de detectare a plagiatului, acestea, la modul general, au la bază algoritmi de acțiune specifici pentru Web Crawling care transferă informațiile din paginile Web într-o bază de date (BD) cu scopul de a le indexa după conținut.

Astfel după încărcarea de către cadrul didactic și / sau student a unei lucrări în sistemul anti plagiat acesta o scanează și îi indexează conținutul fie nou, fie existent pe Web și / sau în BD a produsului program, comparând textul lucrării cu milioane de cărți, publicații, pagini Web și alte lucrări ale studenților, deja aflate în BD a programului anti plagiat. Rezultatele scanării sunt, de regulă, returnate de soft în timp relativ scurt și indică utilizatorului rata de prezență a similitudinilor din textul analizat cu alte surse, inclusiv cele deja stocate în BD în urma altor scanări efectuate anterior de program.

Actual piața ofertelor de soft permite accesul larg al persoanelor interesate la o mulțime de elaborări ale acestui gen de programe anti plagiat, cum sunt și cele prezentate în continuare.

Tabelul 1 listează top 5 ale versiunilor de produse program detectoare de plagiat, utilizate în străinătate și în România, prezentând descrierea succintă și analiza acestora din câteva perspective și, anume: (A.) posibilitatea instalării programului pe calculatorului utilizatorului sau accesul acestuia în regim on-line; (B.) oportunitatea utilizării gratuite a serviciului anti plagiat sau în condiții de contra plată; (C.) abilitatea programului de a funcționa în regim multilingv și / sau de a lucra cu texte scrise în limbi diferite.

³ Dex on-line, <https://dexonline.ro/definitie/plagiat>, accesat 15.09.2017

DENUMIREA PRODUSULUI ANTI PLAGIAT		Instalabil (+) / (-)	Gratuit (+) / (-)	Multilingy (+) / (-)
<i>Programe anti plagiat utilizate în străinătate (TOP 5)</i>				
1.	duplichecker.com - permite copierea și inserarea textului într-un câmp pentru ulterioară verificare la plagiat; lucrează cu formatele *.docx, *.txt; utilizatorii înregistrați în sistem pot scana la anti plagiat circa 50 de lucrări zilnic.	-	+	+
2.	copyleaks.com – platforma dată de autentificare este bazată pe cloud; este destinată pentru educație și afaceri (se adresează editorilor și agențiilor de SEO); poate să scaneze conținuturi în diverse formate de fișier și în toate limbile Unicode.	-	+	+
3.	paperrater.com - folosit în peste 140 de țări; dotat cu 3 instrumente performante, precum: (1.) verificare de ortografie și gramatică, (2.) constructor de vocabular, (3.) verificare la anti plagiat. După introducerea textului (prezentului articol) în interfața de verificare a programului s-a afișat mesajul: “Scuze, dar programul nostru nu lucrează decât cu texte în limba engleză!”	-	+	-
4.	plagiarisma.net – sistemul este valid pentru Windows, Android, BlackBerry și Web unde susține Google, Yahoo, Academic. Menține regimul de lucru multilingv, fiind eficient pentru mai mult de 190 limbi ale lumii.	-	+	+
5.	plagiarismchecker.com - oferă utilizatorului instrucțiuni detaliate; clic-ul pe opțiunea "Pentru autori" permite utilizatorului de a verifica dacă alții au plagiat conținutul de autor și l-au postat pe Internet. În acest caz, utilizatorul, de asemenea, poate primi notificări prin e-mail, privitoare la situațiile de plagiere a conținuturilor scanate. Sistemul sprijină doar browser-urile Google și Yahoo.	-	+	+
<i>Programe anti plagiat utilizate în România (TOP 5)</i>				
1.	detectareplagiat.ro – softul se declară de elaboratori liber în utilizare, însă oferă o descărcare și ulterioară instalare pe calculatorul utilizatorului; sistemul funcționează deficient, iar în program se afișează un mesaj privitor la furnizarea serviciilor contra plată.	-	-	-
2.	sistemantiplagiat.ro – sistem activ promovat de lumea academică din România; verifică texte care nu depășesc 1000000 de caractere; link-urile cu întrebările frecvente ale utilizatorilor NU FUNCȚIONEAZĂ!	-	+	+
3.	anti-plagiat.info – elaboratorii resursei afișează fraza: “[...] momentan întâmpinăm dificultăți, privind acuratețea rezultatelor [...]” după care însă se vine cu sugestii de verificare a unicității textului, oferind link-uri active de pe net care ar detecta sursa de origine a similitudinilor din textul supus analizei.	-	+	+
4.	idownload.ro – permite download-are sistemului supranumit Viper Plagiarism Scanner 1.2.0.2 (ce menține locul 10 în topul celor mai populare sisteme free de antiplagiat din lume [1]) care scanează documentul de verificat cu peste 10 miliarde de resurse online, inclusiv reviste, cărți și site-uri Web.	+	+	+
5.	turnitin.com - sistem cu foarte mulți admiratori în lumea academică din SUA și alte țări; analiza contractului standard furnizat potențialului utilizator de către elaboratorii <i>turnitin.com</i> nu are tangențe și, în consecință, în opinia noastră, nu respectă drepturile de autor din Comunitatea Europeană!	+	-	+

Tabelul 1. Analiza TOP 5 ale soft-urilor anti plagiat utilizate în străinătate și în România

3. Aspecte de analiză interdisciplinară asupra fenomenului de plagiat

3.1. Viziunea Consiliului Europei (CE) asupra plagiatului și oportunităților de diminuare / eliminare a acestuia

Experții din CE au careva opinii particulare asupra specificului sporit al apariției cazurilor de plagiat, naturii provenienței și / sau persistenței fenomenului dat și a măsurilor de prevenție ale acestora. Astfel Uniunea Europeană (UE) a finanțat pentru perioada anilor 2015-17 *proiectul IPPHEAE „Comparison of policies for academic integrity in higher education across the European Union”* referitor la compararea politicilor privind integritatea academică în învățământul superior în UE. Ulterior, în rezultatul proiectului IPPHEAE care a fost limitat la țările UE, a fost prezentat un studiu care ar putea fi extins la cele 50 de state părți la Convenția culturală europeană. Studiul a identificat și a analizat politicile și practicile anti plagiat din lumea academică utilizate în diferite părți ale Europei. Principalul grup țintă pentru acțiunea prioritară dată este personalul academic, cercetătorii și studenții.

Astfel specialiștii în materie de integritate academică de pa lângă CE sunt de părerea că „[...] *protecția, dezvoltarea și consolidarea integrității academice [...]*” [4], în general, constituie una din pozițiile fundamentale, a doua în ordinea de priorități stabilite de ei, fiind formulată, în acest context, și o temă de acțiune cu accent special pe problema plagiatului.

Membrii proiectului IPPHEAE sunt de părerea că în învățământul superior, într-adevăr, există atât „[...] *particularități proprii [...]*”, cât și „[...] *potențiale riscuri, de la numărul studenților care a crescut de-a lungul anilor la competiția pentru resurse și locuri de prestigiu, ceea ce sporește presiunea asupra instituțiilor și personalului din învățământul superior*” [4]. Echipa proiectului în cauză estimează următoarele rezultate: **(1.)** Prezentarea abordărilor concrete luate de universități pentru a răspunde provocării fenomenului de plagiat; **(2.)** Elaborarea liniilor directe împreună cu indicii de măsurare a prevenirii fenomenului dat; **(3.)** Promovarea consolidării capacităților în instituțiile de învățământ superior în vederea evaluării plagiatul [4].

3.2. Opinia comunității academice privind plagiatul

Opina comunității academice asupra acestui fenomen niciodată nu a fost univocă. Mulți dintre cei interesați de specificul fenomenului de plagiere, reprezentanți ai mediului academic și cel comunitar, se întrebă dacă cuvintele și ideile pot fi furate cu adevărat?..

După *Virgil Iordache*: „*A plagia în sens academic înseamnă sa pretind că sunt autor de un nivel mai complicat, care necesită mai multe competențe, când în realitate sunt un autor de nivel mai simplu, mai puțin pregătit să produc o cunoaștere academică de nivel înalt.[...] A plagia în sens academic este o problemă în procesul de producție din organizații academice*” [11]. *Mariana TACU*, cercetător științific în domeniul dreptului, fiind preocupată de expansiunea fenomenului plagiatului în contextul noilor tehnologii informaționale, deosebește mai multe feluri de plagiat (P.), precum: **(1.)** P. calificat; **(2.)** P. comis prin parafrază falsă; **(3.)** P. comis prin nerespectarea obligației de a cita sursa oficială; **(4.)** P. comis prin respectarea parțială a obligației de a cita; **(5.)** P. comis prin citarea inexactă; **(6.)** P. comis prin neutilizarea ghilimelelor; **(7.)** P. comis prin neîndeplinirea condiției de originalitate [10]. Spre deosebire de spațiul academic vorbitor de limbă română (România și Republica Moldova) cercetătorii străini sunt preocupați atât de mai mult timp, cât și din mai multe perspective de existența problemei plagiatului.

Spre exemplu, *George MacDonald Ross (2004)*, descrie situația din universitățile americane, unde există o lungă tradiție a predării explicite a scrisului academic bazat pe raționamente științifice coerente. În SUA disciplina dată a fost denumită „retorică”, reflectând originea ei în retorică ca fiind unul dintre subiecții trivium-ului > [Pr.: -vi -um] – Din lat., fr. trivium (parte a

învățământului elementar medieval care cuprindea gramatica, retorica și dialectica din universitatea medievală). Astăzi obiectul de studiu supus analizei se numește, în mod normal, „compoziție” și este similar modulelor de competențe care au devenit de recent obișnuite în Marea Britanie. Conform așteptărilor sale, autorul, *George MacDonald Ross (2004)*, percepe tensiunea existentă între compoziționiști (adeptii compoziției scrise) și profesorii care predau această disciplină, relativ tinere, studiate în cadrul orelor de literatură engleză, cât și ale celor de scriere academică, accentul fiind pus atât pe conținutul subiectului și pe contribuția personală a savantului (cercetătorului), cât și aderarea rigidă la normele academice de referință. Pe de altă parte, în contextul dezbaterilor date, compoziționiștii, s-au concentrat întotdeauna asupra formării și dezvoltării competențelor de scriere și asupra muncii cooperative a studenților. Cu toate acestea, compoziționiștii luptă în continuare, susținând că centrele de scriere academică ar trebui re poziționate în cadrul structurii de studii universitare [5].

Astfel, problema plagiatului de-a lungul secolelor, în permanență, reprezintă unul dintre cele mai controversate subiecte de dezbatere a comunității academice.

Analizând cronologic natura plagiatului, *George MacDonald Ross (2004)* consideră că problema dată are o natură duală și anume: prima parte a chestiunii în cauză constă în faptul dacă poate sau nu fi considerat plagiat un produs finit care a fost realizat cu sprijinul compoziționiștilor sau colegiilor care le oferă studenților careva ajutor în scrierea de eseuri pentru cursurile universitare. Aceștia adesea fiind acuzați de plagiat, în general, sunt extrem de atenți să nu facă nici o re-scriere! Noi, totalmente aderăm la idea cercetătorului, care susține că, „[...] deoarece în interiorul și în afara mediului academic este o practică perfect normală ca autorii să caute sfaturi dintr-o varietate de surse, despre proiectele muncii lor și atâta timp cât aceste surse sunt recunoscute, problema plagiatului nu apare, mai ales în cazul în care elevii sunt încurajați sau trebuie să lucreze în colaborare (ceea ce este, în general, un lucru bun), regulile privind gradul de colaborare permis și modul în care sunt evaluate contribuțiile individuale ar trebui să fie clarificate” [5]. Cea de-a doua latură a naturii plagiatului desemnează o problemă și mai gravă. Acesta constă în faptul că unii compoziționiști susțin ceea ce este cunoscut sub termenul de „patchwriting”, fapt care constă în fuzionarea, „coaserea” împreună a citatelor nerecunoscute sau a parafrazelor de texte pentru construirea unui eseu. Noțiunea de „patchwriting” a fost propusă de *Howard (1995; 1999)* care este de părerea că un astfel de produs scris nu ar trebui tratat drept plagiat [6; 7]. *Levin (2003)* se referă, de asemenea, la parafrizare ca la un instrument educațional valabil și susține că, cel puțin într-un sens, „[...] cea mai mare parte a scrierii academice este o formă de plagiat [...]” [9, p.2], deoarece în momentul în care o persoană intră în postura de cercetător aceasta devine ocupată de ideile altora aproape în permanență. Cu toate acestea, *Levin (2003)* păstrează o poziție fermă împotriva „înșelăciunii”, pe care el o definește drept „[...] o expunere a materialului altor autori ca fiind o proprietate personală a lor cu intenția de a obține rezultate mai înalte decât cele pe care nu le-ar obține în caz contrar [...]” [ibidem]. El concluzionează că „[...] înșelăciunea a format faima proastă a plagiatului” [ibidem].

Extinderea fenomenului plagiatului universitar este explicabilă din motivul că acesta este un exercițiu mai ușor, decât scrierea unui eseu argumentat și referințe efectuate într-un mod corespunzător pentru studenții care au dificultăți cu scrierea. Avocații săi tind, de asemenea, să accepte teza postmodernistă că originalitatea este oricum imposibilă. Fără nici o îndoială că expunerea ideilor cuiva este un exercițiu mai ușor, dar și acest training poate fi valorificat în condițiile orelor auditoriile și / sau individuale cu scopul formării stilului de scriere al studenților, astfel încât aceștia să gândească autonom și să scrie într-o manieră acceptabilă din punct de vedere academic. În aceasta ordine de idei, normal, chiar din start, nu există motive pentru care studenții să nu fie învățați să recunoască și să citeze corect sursele lor de inspirație, chiar dacă mărturisesc prin faptul dat că aportul lor de idei în cadrul cercetării propuse este mult mai modest. Noi considerăm că, astfel, există mai multe șanse că studenții să-și dezvolte abilități de perspectivă în

scrierea academică și citarea corectă a surselor științifice. Deși, în linii mari, noi aderăm la accepțiile savanților americani, natura problemei plagiatului o vedem nu doar ca duală, ci ca una având încă o sursă de alimentare care, fiind eliminată, ulterior ar aduce la diminuarea fenomenului descris în prezenta lucrare și, anume: faptul că actual nici în România, nici în RM, din câte ne-am informat, nu există nici o universitate care să aibă standarde anti-plagiat detaliate după prototipul celor din occident, listate în continuare, și care pot fi liber accesate orice utilizator și / sau persoană interesată.

Astfel sunt URL-urile standardelor anti-plagiat ale universităților care urmează: University of Kent (Regatul Unit) - <https://www.kent.ac.uk/teaching/qa/credit-framework/creditinfoannex10.html#plagiarism>; Central European University (Budapesta) - <https://documents.ceu.edu/documents/p-1405-1>; Harvard University (SUA) - <https://usingsources.fas.harvard.edu/harvard-plagiarism-policy>; University of Sydney (Australia) - <http://sydney.edu.au/policies/showdoc.aspx?recnum=PDOC2012/254>.

3.3. Considerații juridice despre plagiat

Conform legii SUA, spre exemplu, răspunsul la întrebarea compoziționiștilor privitor la poate fi sau nu considerat plagiat un produs rezultat elaborat prin „inspirația” din alte surse decât cele proprii este „da”, întrucât: *expresia ideilor originale este considerată proprietate intelectuală și este protejată de legile dreptului de autor, la fel ca și invențiile originale. Aproape toate formele de exprimare intră sub incidența protecției dreptului de autor, atâta timp cât sunt înregistrate într-un fel (cum ar fi o carte sau un fișier de calculator).*

Toate celelalte acțiuni sunt considerate plagiat deoarece: (1.) transformă munca unui autor în a altcuiva; (2.) efectuează copierea cuvintelor sau a ideilor unui autor altcineva fără acordarea permisiunii acestuia; (3.) reproduce ideile unui autor fără a oferi citarea în ghilimele conform standardelor de citare existente; (4.) sunt oferite informații incorecte despre sursa unui citat; (5.) sunt modificate cuvintele și /sau expresiile, fiind păstrată și /sau copiată structura propoziției unei surse reproduse fără permisiunea autorului; (6.) sunt copiate atât de multe cuvinte, expresii și / sau idei dintr-o sursă care se pretinde a constitui o parte reprezentativă a produsului unei persoane, indiferent dacă este sau nu cerut acordul autorului.

În România, în acest context, este de valorificat *Legea nr. 206 din 27 mai 2004 privind buna conduită în cercetarea științifică, dezvoltarea tehnologică și inovare ce definește noțiunea de plagiat în articolul 4d, în felul care urmează: „[...] plagiatul – expunerea într-o operă scrisă sau o comunicare orală, inclusiv în format electronic, a unor texte, expresii, idei, demonstrații, date, ipoteze, teorii, rezultate ori metode științifice extrase din opere scrise, inclusiv în format electronic, ale altor autori, fără a menționa acest lucru și fără a face trimitere la sursele originale [...]”⁵.*

După *Virgil Iordache (2014) „Definiția din legea 206/2004 este mult prea generală pentru a fi eficientă în absența unor specificări detaliate în regulamente universitare [...]”*, iar metoda de citare și de facto de preluare a zecilor de „[...] pagini dintr-un autor [...]” cu o consemnare unică în lista de repere bibliografice „[...] prin prisma legii nu va fi considerată plagiat fapta celui care a copiat acele zeci de pagini [...]” [11].

În Republica Moldova (RM) la 15.07.2004 Parlamentul a emis *Codul cu Nr. 259 cu privire la știință și inovare al RM unde în: Secțiunea a 3-a supranumită, ATESTAREA CADRELOR*

⁵ LEGE nr. 206 din 27 mai 2004, EMITENT: PARLAMENTUL ROMÂNIEI, http://www.umfiasi.ro/Cercetare/Etica%20cercetarii/LEGEA_CERCETARII_Nr.206_2004.pdf, accesat 27.09.2017

ȘTIINȚIFICE ȘI ȘTIINȚIFICO-DIDACTICE DE ÎNALTĂ CALIFICARE, Articolul 104, Atribuțiile Comisiei de atestare se stipulează: „Comisia de atestare: v) inițiază în instanța de judecată revocarea gradului și / sau titlului științific sau titlului științifico-didactic persoanelor care au comis falsificări de date, plagiat, compilații ori alte acțiuni incompatibile cu etica de om de știință”⁶. Pe lângă documentul trecut anterior în revistă Mariana TACU este de părerea că „În RM, fenomenul plagiatului poate fi abordat din perspectivă legală (încălcarea dreptului de autor) și etică (excluderea din cadrul comunității profesionale)” [10] prin intermediul parametrilor cadrului legislativ național și, în special: (A.) Constituția RM, Art. 33 garantează libertatea creației artistice și științifice, nesupunând-o cenzurii, iar „[...] Dreptul cetățenilor [...] ce apar în legătură cu diverse genuri de creație intelectuală sunt apărute de lege; 3) Statul contribuie la păstrarea, la dezvoltarea și la propagarea realizărilor culturii naționale și mondiale” [3]; (B.) Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe, Art. 20 vizează „Reproducerea operelor în scopuri personale”, cât și Art. 37 care se expune referitor la „Violarea drepturilor de autor și a drepturilor conexe” [8]; (C.) Codul penal al RM, Art.185/1 punctul 1 se pronunță asupra însușirii „[...] dreptului la paternitate (plagiatul) sau altă violare a dreptului de autor și a drepturilor conexe” [2].

Astfel, este de menționat, că actual atât pretutindeni în lume, cât și în România și RM există suficiente instrumente de natură tehnologică, informațională, legală, academică apte de a preveni apariția, răspândirea și / sau încurajarea sub orice formă a plagiatului, fapt de care reprezentanții cadrelor didactice universitare nu au dreptul moral să facă abstracție.

Concluzii

În viziunea noastră programele de detectare a plagiatului pot fi utilizate de titularii de cursuri universitare preocupați de abilitățile de scriere academică și de referință ale studenților lor. De asemenea, respectivele softuri pot fi puse în aplicare în cadrul departamentelor și / sau programelor de studii universitare unde se practică stabilirea unor sarcini inițiale la începutul cursului, acestea, drept condiție obligatorie, fiind bazate pe studierea unui anumit set de surse bibliografice, iar evaluarea și feedback-ul pe care studenții îl primesc pentru un astfel de demers de cercetare este destinat, predominant, pentru uzul personal al celui care învață.

Deși noi avem unele rețineri privitoare la statutul de „adevăr absolut & în ultimă instanță”, susținut de unele cadre didactice universitare, al rapoartelor de feedback emise de programele anti plagiat, considerăm că utilizarea unor produse program de tipul dat pot să ajute lectorii în identificarea zonelor problematice în scrierea studenților și să sporească gradul de conștientizare al studenților cu privire la încorporarea adecvată a surselor citate, deoarece este și corectă și etică recunoașterea că anumite materiale au fost depistate și analizate de-a lungul lucrului asupra temei de cercetare, iar unele argumente au fost împrumutate și / sau preluate din anumiți autori.

Într-un așa mod, publicului interesat i se oferă informații exacte necesare pentru determinarea sursei, fapt, de obicei, suficient pentru prevenirea plagiatului, element de care majoritatea programelor de detectare a plagiatului, în particular și Turnitin, nu ține cont; o citare, chiar și corectă, inclusă în ghilimele, a autorului original, fiind identificată drept similitudine de programul în cauză. De aici, un profesor mai puțin competent sau mai puțin pedant vine cu obiecția că studentul „a plagiat”, deși chiar elaboratorii de software anti plagiat susțin că fragmentele identificate drept similitudini nu pot fi calificate drept plagiat.

Astfel, în responsabilitatea unui cadru didactic universitar, indiferent că utilizează sau nu programe anti plagiat, se include și obligația de a induce studentul în cultura de a gândi independent, creativ și de a efectua referiri corecte la surse.

⁶ COD Nr. 259 din 15.07.2004, <http://lex.justice.md/md/286236/>, accesat 27.09.2017

Bibliografie

- [1] Christoforos Pappas, Top 10 Free Plagiarism Detection Tools For eLearning Professionals (2017 Update), <https://goo.gl/R7NDg9>, accesat 17.09.2017
- [2] Codul penal al Republicii Moldova, <http://lex.justice.md/md/331268/>, accesat 30.09.2017
- [3] Constituția RM, http://lex.justice.md/document_rom.php?id=44B9F30E:7AC17731, accesat 30.09.2017
- [4] ETINED, Pan-European Platform on Ethics, Transparency and Integrity in Education, Academic integrity and plagiarism, <https://goo.gl/qjQqHV>, accesat 17.09.2017
- [5] George MacDonald Ross (2004), Plagiarism really is a crime: a counterblast against anarchists and postmodernists, <https://goo.gl/VsDfZ8>, accesat 20.09.2017
- [6] Howard, R.M. (1995), Plagiarisms, Authorships, and the Academic Death Penalty, *College English* 57(7), pp.788–806
- [7] Howard, R.M. (1999), The New Abolitionism Comes to Plagiarism, in Buranen and Roy, pp. 87–95
- [8] Legea privind dreptul de autor și drepturile conexe, <http://lex.justice.md/md/336156/>, accesat 30.09.2017
- [9] Levin, P. (2003), Beat the Witch-Hunt! Peter Levin's Guide to Avoiding and Rebutting Accusations of Plagiarism, for Conscientious Students, <https://goo.gl/Qc6Lo6>, accesat 23.09.2017
- [10] Mariana TACU, Fenomenul plagiatului în contextul noilor tehnologii informaționale, <https://goo.gl/ag7Vqk>, accesat 20.09.2017
- [11] Virgil Iordache, Ce înseamnă a plagia, <https://goo.gl/WN7xL6>, accesat 15.09.2017